

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. lokakuuta 2025
(OR. en)

13990/25

POLCOM 298
COMER 135
FDI 54
COMPET 1011
IND 428

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	14. lokakuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 632 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE Viides vuosikertomus unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 632 final.

Liite: COM(2025) 632 final

Bryssel 14.10.2025
COM(2025) 632 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Viides vuosikertomus unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta

{SWD(2025) 296 final}

JOHDANTO

Tämä kertomus on Euroopan komission viides vuosikertomus ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan EU:n asetuksen, jäljempänä 'ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskeva asetusta' tai 'asetus', soveltamisesta.

Tämä kertomus koskee vuotta 2024, ja sillä lisätään avoimuutta ulkomaisten suorien sijoitusten seurannan toiminnasta EU:ssa ja kansallisten seurantamekanismien kehityksestä. Kertomuksella edistetään EU:n vastuuvollisuutta alalla, jolla turvallisuusintressien vuoksi yksittäisiä sijoituksia koskeva avoimuus ei ole asianmukaista tai mahdollista.

Kertomus perustuu 27 jäsenvaltion raporteihin sekä muihin lähteisiin, ja siinä on neljä lukua:

- luku 1, jossa käsitellään EU:hun suuntautuvien ulkomaisten suorien sijoitusten kehityssuuntauksia ja numerotietoja
- luku 2, jossa käsitellään jäsenvaltioiden lainsäädännön kehitystä
- luku 3, jossa käsitellään ulkomaisia suoria sijoituksia koskevia jäsenvaltioiden suorittamia seurantatoimia
- luku 4, jossa käsitellään EU:n yhteistyömekanismia ulkomaisten suorien sijoitusten seurannassa.

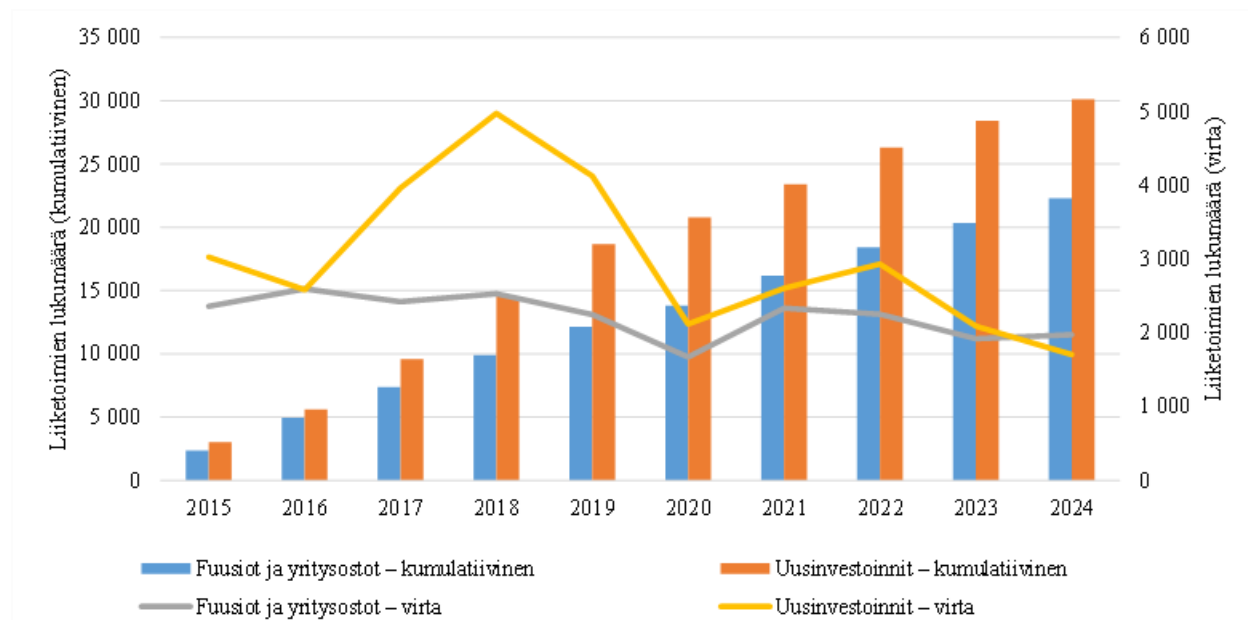
Tämä vuosikertomus on tärkeä väline kaupan ja investointien strategisessa valvonnassa turvallisuuden varmistamiseksi EU:ssa.

LUKU 1 – ULKOMAISET SUORAT SJOITUKSET EUROOPAN UNIONIIN

1. Yleiset kehityssuuntaukset

Ulkomaisten suorien sijoitusten kanta¹ kasvoi 7,5 prosenttia vuosina 2023–2024. Ulkomaisten fuusioiden ja yritysostojen vuotuinen kumulatiivinen kasvu oli 10 prosenttia (20 329:stä 22 302:een) ja täysin uusien ulkomaisten sijoitusten kasvu 6,0 prosenttia (28 405:stä 30 108:aan) (kaavio 1, sarakkeet). Kasvu vastaa vuodesta 2015 lähtien havaittuja suuntauksia, sillä EU27-maihin tehtyjen ulkomaisten suorien sijoitusten kanta on kasvanut jatkuvasti tämän kymmenen vuoden jakson aikana keskimäärin lähes 5 250 ulkomaisella suoralla sijoituksella vuodessa. Kun tätä suuntausta tarkastellaan ulkomaisten suorien sijoitusten tyypeittäin, EU27-maissa tehtiin vuosina 2015–2024 vuosittain keskimäärin 2 230 ulkomaista fuusiota ja yritysostoa ja 3 011 täysin uutta ulkomaista sijoitusta. Nämä myönteiset kumulatiiviset suuntaukset vahvistavat EU:n jäsenvaltioiden olevan avoimia ulkomaisille sijoituksille ja korostavat niiden houkuttelevuutta kansainvälisten sijoittajien silmissä.

Kaavio 1: vuotuiset ulkomaiset suorat sijoitukset ja virrat EU27-maihin (sopimusten ja hankkeiden lukumäärä) 2015–2024

Lähde: JRC:n selvitys perustuu Bureau van Dijk:n tietoihin, jotka on poimittu 26.3.2025 Orbis M&A:lta ja Orbis Crossborder Investmentiltä. Vuoden 2015 tiedot vastaavat ulkomaisten suorien sijoitusten virtoja vuonna 2015, kun taas seuraavien vuosien tietoja esittävät palkit vastaavat vuotuisten virtojen kumulatiivista summaa.

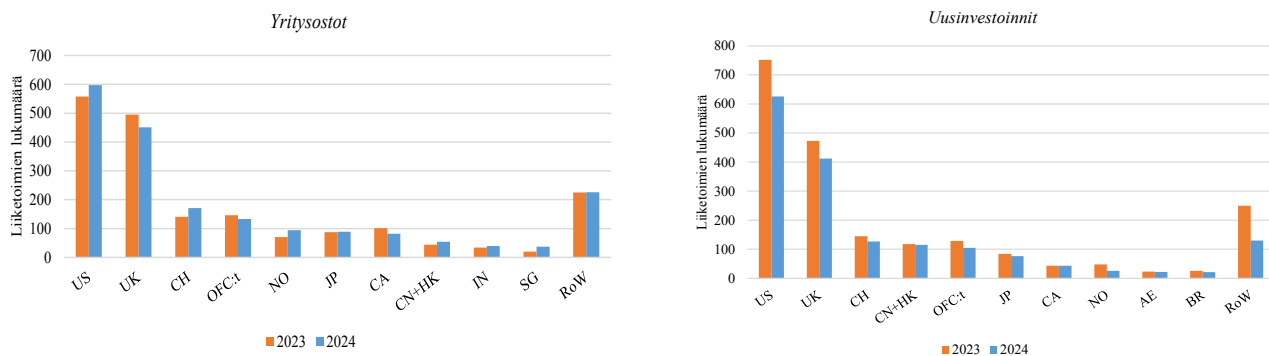
¹ Ulkomaisiin suoriin sijoituksiin liittyvät liiketoimet voidaan jakaa täysin uusiin sijoituksiin sekä fuusioihin ja yritysostoihin. Kansainvälisiin uusinvestointeihin liittyy tyypillisesti uuden yrityksen perustaminen tai toimitilojen avaaminen ulkomaille, kun taas kansainvälinen fuusio tai yritysosto tarkoittaa taloudelliseen toimintaan liittyvän olemassa olevan omaisuuden omistuksen siirtämistä ulkomaille olevalle omistajalle. Fuusiot ja yritysostot luetaan mukaan, jos niissä hankitaan pääomaosuuksia, jotka ylittävät 10 prosenttia EU27-maassa olevan yrityksen pääomasta.

Ulkomaisten suorien sijoitusten kokonaismäärä (kaavio 1, viivat) on supistunut kahden viime vuoden aikana: 23 prosenttia vuosina 2022–2023 ja 8,4 prosenttia vuosina 2023–2024. Kun tarkastellaan ulkomaisten suorien sijoitusten lukumäärää, fuusiot ja yritysostot sekä uusinvestoinnit reagoivat kuitenkin eri tavoin. Ulkomaisten fuusioiden ja yritysostojen virrat, joiden elpyminen oli ollut vahvaa vuonna 2021, supistuivat 3,6 prosenttia vuonna 2022 ja 15 prosenttia vuonna 2023 kunnes ne taas elpyivät 2,7 prosenttia vuonna 2024. Uudet investointivirrat sen sijaan kasvoivat 23 prosenttia vuonna 2021 ja 13 prosenttia vuonna 2022. Tätä myönteistä suuntausta seurasi kuitenkin laskusuuntaus kahtena peräkkäisenä vuonna (29 % vuonna 2023 ja 19 % vuonna 2024). Ulkomaisten suorien sijoitusten virtojen laskusuuntaus edelliseen vuoteen nähden vuonna 2023 ja osittain vuonna 2024 (uusinvestointien osalta) voi johtua jatkuvista meneillään olevista epävarmuustekijöistä², jotka vaikuttavat EU:n talouteen ja sijoittajien käsitykseen riskeistä.

2. Ulkomaisten sijoittajien tärkeimmät alkuperämaat

Ulkomaisten fuusioiden ja yritysostojen vuosien 2023 ja 2024 välinen vertailu alkuperäisen lainkäyttöalueen mukaan (kaavio 2, vasemmalla) osoittaa, että kasvua tapahtui vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna kaikilla tärkeimmillä lainkäyttöalueilla lukuun ottamatta Yhdistynyttä kuningaskuntaa, offshore-rahoituskeskuksia ja Kanadaa. Sitä vastoin vuonna 2024 havaittu uusinvestointien kokonaismäärän väheneminen johtui siitä, että hankkeiden määrä väheni kaikilta lainkäyttöalueilta lukuun ottamatta Kanadaa, jonka osalta määrä pysyi muuttumattomana (kaavio 2, oikealla).

Kaavio 2: EU:hun suuntautuneiden omistussuhteiden hankintojen (vasemmalla) ja uusinvestointien (oikealla) lukumäärä ulkomaisen lainkäyttöalueen mukaan (kymmenen suurinta sijoittajaa) vuosina 2023 ja 2024

Lähde: JRC:n selvitys perustuu Bureau van Dijkin tietoihin, jotka on poimittu 26.3.2025 Orbis M&A:lta ja Orbis Crossborder Investmentiltä. OFC: Offshore-rahoituskeskukset³. RoW: Muu maailma.

² Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan jatkui neljättä vuotta helmikuussa 2025. Myös uudet geopolitiittiset jännitteet, kuten Lähi-idän konfliktin laajentuminen ja syveneminen tai maailmankaupan jännitteiden kärjistymisen uhka, aiheuttivat riskin vuonna 2024.

³ Tärkeimmät offshore-rahoituskeskukset liiketoimien lukumäärän mukaan vuonna 2024 ovat (aakkosjärjestyksessä) Bermuda, Brittiläiset Neitsytsaaret, Caymansaaret, Liechtenstein ja Monaco. Täydellinen luettelo offshore-rahoituskeskuksista on saatavilla esimerkiksi komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa Following up on the

Yhdysvallat oli vuonna 2024 tärkein ulkomainen sijoittaja EU:ssa. Sen osuus kaikista yritysostoista oli 30 prosenttia (597 kauppaa) ja uusinvestoinneista 37 prosenttia (626 hanketta). Yhdysvalloista peräisin olevat fuusioihin ja yritysostoihin liittyvät kaupat lisääntyivät 7 prosenttia vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna, mutta uusinvestointien määrä väheni toisena peräkkäisenä vuonna 17 prosenttia vuonna 2024.

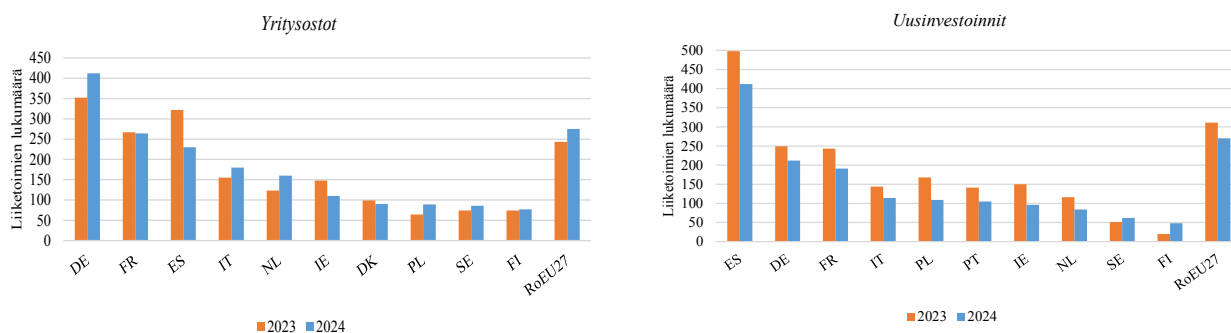
Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulevien sijoittajien osuus vuonna 2024 kaikista hankinnoista oli 23 prosenttia (451 kauppaa) ja EU27-maihin suuntautuvista uusista hankkeista 24 prosenttia (412 liiketoimea), minkä vuoksi Yhdistynyt kuningaskunta sijoittui toiseksi ulkomaisten lainkäyttöalueiden tärkeysjärjestyksessä. Tässä tapauksessa fuusioihin ja yritysostoihin liittyvien kauppojen määrä väheni vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna 8,9 prosenttia ja uusien hankkeiden määrä 13 prosenttia. Fuusioihin ja yritysostoihin liittyvien kauppojen määrä väheni offshore-rahoituskeskusten osalta vuosina 2023–2024 8,9 prosenttia ja Kanadan osalta 19 prosenttia. Lainkäyttöalueet, joilla ulkomaisten fuusioiden ja yritysostojen vuotuinen kasvu oli suurinta vuonna 2024, olivat Singapore (85 %) ja Norja (34 %). Kiinasta ja Hongkongista peräisin olevien fuusio- ja yritysostokauppojen määrä kasvoi 23 prosenttia edellisvuoteen verrattuna vuonna 2024, kun vuonna 2023 havaittu vuotuinen lasku oli ollut 20 prosenttia.

Uusinvestointien osalta ulkomaisten suorien sijoitusten määrä kaikilta kymmeneltä tärkeimmältä lainkäyttöalueelta Kanadaa lukuun ottamatta väheni vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna. Vuotuinen lasku vaihteli Norjan 46 prosentista Kiinan ja Hongkongin 2,5 prosenttiin.

3. Ulkomaisten yritysostojen tärkeimmät kohteet EU:ssa

Ulkomaisten fuusioihin ja yritysostoihin liittyvien kauppojen määrä EU:ssa jakautui epätasaisesti eri kohdejäsenvaltioihin (kaavio 3, vasemmalla). Useimmat maat tekivät vuonna 2024 enemmän kauppoja kuin vuonna 2023, lukuun ottamatta Espanjaa, Irlantia, Ranskaa ja Tanskaa, jotka saivat vähemmän sopimuksia. Sitä vastoin ulkomaisten uusien sijoitusten määrä EU:hun (kaavio 3, oikealla) noudatti vuonna 2024 erilaista suuntausta, ja vain kahdessa maassa (Ruotsi ja Suomi) oli kasvua vuoteen 2023 verrattuna.

Kaavio 3: Omistussuoksien hankintojen (vasemmalla) ja uusinvestointien (oikealla) määrä vuosina 2023 ja 2024 kohdejäsenvaltion mukaan (kymmenen suurinta vastaanottajaa EU27-maissa)

Lähde: JRC:n selvitys perustuu Bureau van Dijkin tietoihin, jotka on poimittu 26.3.2025 Orbis M&A:lta ja Orbis Crossborder Investmentiltä. RoEU27 tarkoittaa muita EU27-maita.

Ulkomaisten fuusioihin ja yritysostoihin liittyvien kauppojen pääasiallisia kohdemaita vuonna 2024 olivat Saksa ja Ranska – Saksan osuus kauppojen kokonaismäärästä oli 21 prosenttia (412 kauppaa) ja Ranskan 13 prosenttia (264 kauppaa). Niiden kehitys edellisvuoteen nähden oli vuonna 2024 kuitenkin erilainen: kauppojen määrä kasvoi Saksassa (17 %) ja väheni Ranskassa (1,1 %). Tästä hienoisesta laskusta huolimatta Ranska ohitti Espanjan ulkomaisten suorien sijoitusten vastaanottajana ja sijoittui toiseksi vuonna 2024. Espanja oli vuonna 2024 kolmannella sijalla 12 prosentin osuudellaan (230 kauppaa). Ranskan ja Espanjan lisäksi ulkomaisten fuusioihin ja yritysostoihin liittyvien kauppojen määrä väheni vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna kahdessa muussa jäsenvaltiossa, Irlannissa (–26 %) ja Tanskassa (–9,1 %). Samaan aikaan fuusioiden ja yritysostojen kasvu oli vuonna 2024 voimakkainta Puolassa (39 %) ja seuraavaksi voimakkainta Alankomaissa (30 %).

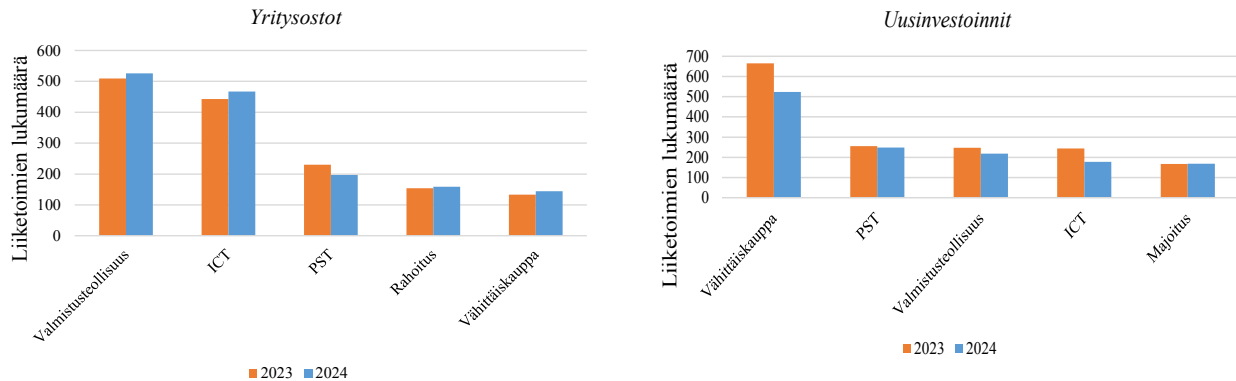
Kaksi suurinta ulkomaisten uusinvestointien saajaa vuonna 2024 olivat Espanja ja Saksa, jotka saivat 24 prosenttia (412 liiketoimea) ja 12 prosenttia (212 liiketoimea) kaikista hankkeista. Seuraavana oli Ranska (11 %, 191 liiketoimea). Hankkeiden määrä väheni vuositasolla erityisesti Irlannissa (36 %) ja Puolassa (35 %), kun taas ulkomaisten uusien hankkeiden määrä kasvoi vuositasolla kahdessa jäsenvaltiossa, Ruotsissa (22 %) ja Suomessa (140 %).

4. Toimialakohtaiset tiedot

Ulkomaiset fuusioihin ja yritysostoihin liittyvät kaupat vähenivät vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna viidestä tärkeimmästä toimialaluokasta⁴ lähes jokaisessa lukuun ottamatta kauppooja ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä (PST) toiminnassa (kaavio 4, vasemmalla). Sitä vastoin uusien ulkomaisten kauppojen määrä kasvoi vain yhdellä viidestä tärkeimmästä toimialaluokasta (majoitustoiminta) vuonna 2024 (kaavio 4, oikealla).

Kaavio 4: Omistussuhteiden (vasemmalla) ja uusinvestointien (oikealla) määrä vuosina 2023 ja 2024 NACE Rev. 2:n toimialojen mukaan (viisi parhaiten sijoittunutta luokkaa)

⁴ Käytetyt luokat pohjautuvat NACE Rev. 2:n perusrakenteeseen: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace-rev2>.

Lähde: JRC:n selvitys perustuu Bureau van Dijkin tietoihin, jotka on poimittu 26.3.2025 Orbis M&A:lta ja Orbis Crossborder Investmentiltä. PST tarkoittaa ammatillista, tieteellistä ja teknistä toimintaa (NACE Rev 2:n pääluokka M) ja sisältää muun muassa t&k-toiminnan. ICT tarkoittaa tieto- ja viestintätekniikkaa (NACE Rev 2:n pääluokka J). Valmistusteollisuus vastaa NACE Rev 2:n pääluokkaa C. Rahoitus vastaa NACE Rev 2:n pääluokkaa K (Rahoitus- ja vakuutustoiminta). Vähittäiskauppa vastaa NACE Rev. 2:n pääluokkaa G (Tukku- ja vähittäiskauppa). Majoitustoiminta vastaa NACE Rev. 2:n pääluokkaa I (Majoitus- ja ravitsemistoiminta).

Vuonna 2024 valmistusteollisuus oli edelleen tärkein toimiala, jolla kauppvoja tehtiin, ja sen osuus ulkomaisista fuusioista ja yritysostoista oli 27 prosenttia (526 liiketoimea). Tieto- ja viestintätekniikka säilyi toisella sijalla 24 prosentin osuudella (467 liiketoimea). Kaupanteko kasvoi molemmilla aloilla: valmistusteollisuuden alalla 3,3 prosenttia ja tieto- ja viestintätekniikan alalla 5,4 prosenttia vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna. PST-toiminta, jolla kaupat vähenivät 14 prosenttia vuoteen 2023 verrattuna, oli kolmantena (10 %). Sen jälkeen tulivat rahoitus (8,1 %) ja vähittäiskauppa (7,3 %).

Ulkomaisten uusinvestointien osalta vähittäiskauppaan liittyvien toimintojen osuus hankkeista (523 liiketoimea) oli vuonna 2024 lähes kolmannes (31 %). PST oli vuonna 2024 toiseksi suurin toimiala, ja sen osuus oli 15 prosenttia. Vuonna 2024 valmistusteollisuudesta, jonka osuus oli 13 prosenttia, tuli uusinvestointien osalta kolmanneksi suurin toimiala, kun taas tieto- ja viestintätekniikka, jonka osuus oli 10 prosenttia, sijoittui neljänneksi. Uusinvestointeihin liittyvät hankkeet vähenivät vuonna 2024 vuositasolla eniten tieto- ja viestintätekniikan (27 %) ja vähittäiskaupan (21 %) aloilla. Majoitustoiminta oli viidestä tärkeimmästä toimialasta ainoa, jolla hankkeiden määrä kasvoi (1,2 %) samalla ajanjaksolla.

5. Päätelmät

Ulkomaiset suorat sijoitukset EU27-maihin ovat kasvaneet tasaisesti vuosina 2015–2024, ja niiden vuotuinen määrä on keskimäärin 5 250. Ulkomaiset suorat sijoitukset ovat kuitenkin viime vuosina vähentyneet: 23 prosenttia vuonna 2023 ja 8,4 prosenttia vuonna 2024. Sijoitusvirtojen supistuminen vuonna 2024 johtui ulkomaisten uusien sijoitusten vähenemisestä (19 %), sillä fuusiot ja yritysostot elpyivät edelliseen vuoteen nähden (2,7 %).

Yhdysvallat ja Yhdistynyt kuningaskunta olivat vuonna 2024 tärkeimmät ulkomaiset sijoittajat. Yhdysvallat oli merkittävin sijoittaja, sillä sen osuus kaikista fuusioista ja yritysostoista oli 30 prosenttia ja uusista sijoituksista 37 prosenttia. Heti perässä tuli Yhdistynyt kuningaskunta, jonka osuus fuusioista ja yritysostoista oli 23 prosenttia ja uusista sijoituksista 24 prosenttia.

Ulkomaisia suoria sijoituksia saaneiden jäsenvaltioiden joukossa Saksa oli fuusioiden ja yritysostojen ensisijainen kohde (21 %), kun taas uusien sijoitusten tärkein kohdema oli Espanja (24 %). Alakohtaisesta jakautumisesta voidaan todeta, että valmistusteollisuus (27 %) oli fuusioiden ja yritysostojen osalta tärkein toimiala, kun taas vähittäiskauppa (31 %) johti uusien sijoitusten alalla.

Uusien hankkeiden vuotuinen väheneminen vuonna 2024 vaikutti lähes kaikkiin sijoitusten alkuperänä oleviin lainkäyttöalueisiin, kohdejäsenvaltioihin ja toimialoihin. Vuonna 2024 havaittu fuusio- ja yritysostoinvestointien maltillinen vuotuinen paraneminen näyttää jakautuvan epätasaisemmin sijoitusten alkuperänä olevien lainkäyttöalueiden, kohdejäsenvaltioiden ja toimialojen välillä.

LUKU 2 – JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS VUONNA 2024

1. Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa koskeva EU:n asetus ja EU:n jäsenvaltioiden seurantamekanismit

Euroopan komissio kannusti edelleen vuonna 2024 kaikkia jäsenvaltioita hyväksymään ja panemaan täytäntöön kansallisia ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismeja sen varmistamiseksi, että komissiolla ja kaikilla jäsenvaltioilla on asianmukaiset välineet ulkomaisiin suoriin sijoituksiin liittyvien turvallisuudelle ja yleiselle järjestykselle aiheutuvien riskien tunnistamiseksi ja niihin puuttumiseksi.

Lisäksi komissio kannusti kansallisten ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismien ja -käytäntöjen yhdenmukaistamiseen. Se on auttanut jäsenvaltioita antamalla teknisiä ja poliittisia ohjeita sekä järjestämällä kokouksia ja erityisesti parhaita käytäntöjä koskevaa tietojenvaihtoa. Kansallisten seurantamekanismien välillä on kuitenkin edelleen huomattavia eroja, erityisesti seuraavien osalta: i) mitä pidetään ulkomaisen suoran sijoituksen virallisena seurantana (joka käynnistää ulkomaisesta suorasta sijoituksesta ilmoittamisen yhteistyömekanismille); ii) kansallisen seurantamenettelyn aikataulut; iii) kansallisten seurantamekanismien toimialakohtainen kattavuus ja iv) liiketoimen osapuolten ilmoitusvelvollisuudet kansallisiin viranomaisiin nähden. Näihin eroihin puuttuminen oli yksi syy yhteistyömekanismin tarkistamista koskevaan komission lainsäädäntöehdotukseen, joka annettiin tammikuussa 2024 ja jota viimeistellään parhaillaan neuvostossa ja Euroopan parlamentissa.

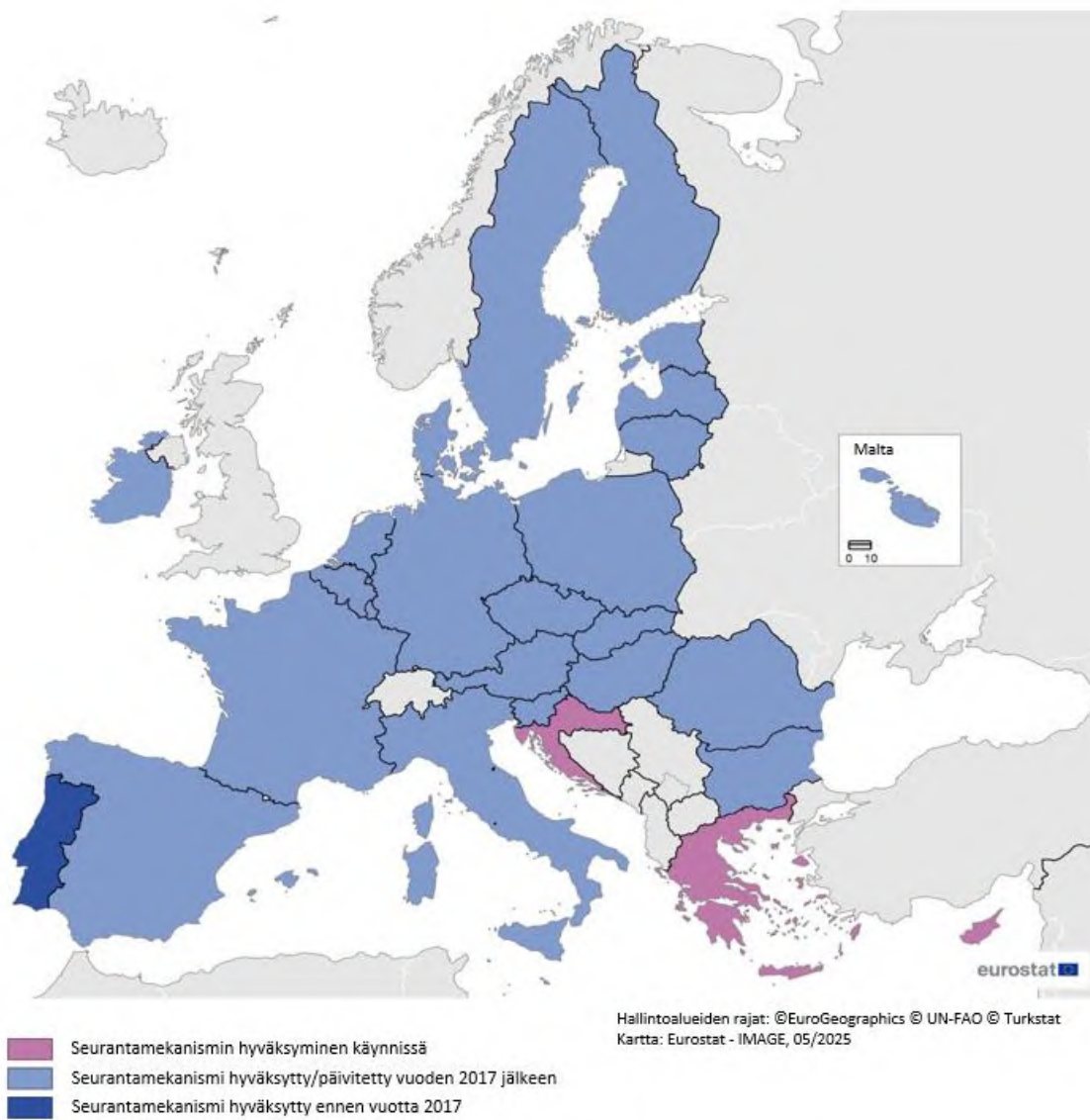
2. Yleiskatsaus ulkomaisista suorista sijoituksista koskeviin jäsenvaltioiden seurantamekanismeihin ja lainsäädännön kehitykseen

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja geopoliittisen tilanteen kehittymistä koskeva epävarmuus ovat tuoneet entistä enemmän esiin tarpeen turvata kriittiset (kehittyneet) teknologiat ja infrastruktuuri. Näin ollen jotkin jäsenvaltiot, joilla ei ollut seurantamekanismeja, käynnistivät toimia ottaakseen käyttöön kansallisia seurantamekanismeja tai päivittääkseen ja laajentaakseen nykyisiä mekanismeja muuttuvien olosuhteiden vuoksi.

Vuonna 2024 kolme jäsenvaltiota ryhtyi toimiin ottaakseen käyttöön seurantamekanismin, kahden jäsenvaltion hiljattain hyväksymät ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismit otettiin käyttöön ja kymmenen jäsenvaltiota teki muutoksia voimassa olevaan seurantalainsäädäntöönsä.

Vuoden 2024 loppuun mennessä 24:ssä EU:n jäsenvaltiossa oli voimassa ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa koskeva lainsäädäntö.

Jäljempänä olevassa kartassa esitetään yleiskatsaus EU:n jäsenvaltioiden lainsäädäntötilanteeseen vuonna 2024.

Jäljempänä olevassa taulukossa esitetään yleiskatsaus kaikkien jäsenvaltioiden lainsäädäntötilanteeseen ja sen kehityksen tilanteeseen 31. joulukuuta 2024⁵.

Käytössä kansallinen ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismi (ei lainsäädäntömuutoksia)	Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Latvia, Luxemburg, Malta, Portugali, Saksa, Slovenia, Suomi ja Viro
--	--

⁵ Lisätietoja saa liitteenä olevasta komission yksiköiden valmisteluasiakirjasta.

Olemassa olevaa mekanismia muutettu	Alankomaat, Liettua, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Slovakia, Tanska, Tšekki ja Unkari
Uusi kansallinen ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismi tullut voimaan	Bulgaria ja Irlanti
Käynnissä neuvoa-antava tai lainsäädäntömenettely, jonka on määrä johtaa uuden mekanismin käyttöönottoon	Kreikka, Kroatia ja Kypros

Uusien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismien voimaantulo

Bulgarian parlamentissa vuonna 2023 ehdotettu kansallinen seurantamekanismi hyväksyttiin 22. helmikuuta 2024, laki annettiin 8. maaliskuuta 2024, ja mekanismi otetaan käyttöön jossakin vaiheessa, kun tarvittavat täytäntöönpanoasetukset on hyväksytty⁶. Irlannissa lokakuussa 2023 hyväksytty laki kolmansien maiden liiketoimien seurannasta tuli voimaan 6. tammikuuta 2025.

Käynnissä olevat neuvoa-antavat tai lainsäädäntömenettelyt, joiden on määrä johtaa uuden mekanismin käyttöönottoon

Kypros ei ollut 31. joulukuuta 2024 mennessä perustanut kansallista ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismia. Lakiesitys oli toimitettu edustajainhuoneelle maaliskuussa 2024. Useiden muutosten jälkeen lakiesitys toimitettiin uudelleen Kyproksen tasavallan syyttäjälaitokselle oikeudellista tarkastusta varten vuoden 2025 alussa. Jossain vaiheessa teksti esitetään jälleen edustajainhuoneen hyväksyttäväksi.

Kroatiassa perustettiin lokakuussa 2023 työryhmä laatimaan lainsäädäntöehdotus ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismin perustamisesta. Laadintaprosessi oli edelleen käynnissä 31. joulukuuta 2024.

Kreikassa ulkoasiainministeriö sai valmiiksi kansallisen seurantamekanismin perustamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen.

Olemassa olevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismien päivitykset

Tšekissä käynnistettiin valmistelutyö sekä yleisen ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismin (laki nro 34/2021) että energialain mukaisen alakohtaisen seurantamekanismin (laki 458/2000) muuttamiseksi. Yleiseen ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismiin tehtävillä muutoksilla pyritään yhdistämään sijoitusten seuranta ja

⁶ Bulgarian seurantamekanismia koskevia asiaankuuluvia täytäntöönpanoasetuksia ei ollut vielä hyväksytty 16. kesäkuuta 2025 mennessä.

ulkomaisten tukien tutkinta ja ottamaan käyttöön uusia sääntöjä tiettyjen ulkomaisten sijoittajien kanssa käytävässä viestinnässä.

Tanska muutti ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanismiaan 11. kesäkuuta 2024 annetulla lailla nro 674, jolla mahdollistettiin merituulivoimaa koskeviin tarjouskilpailuihin tai muihin merkittäviin julkisiin energiahankkeisiin liittyvien erityisten rahoitus sopimusten varhaisempi seuranta. Tämä uusi säännös tuli voimaan 1. heinäkuuta 2024.

Tarkistettu luettelo sijoitusten seurantamekanismin piiriin kuuluvista kriittisiin teknologioihin liittyvistä T&K-toimista tuli Ranskassa voimaan vuonna 2024 sen jälkeen, kun hallinnollinen säädös oli hyväksytty 28. joulukuuta 2023. Tarkistettuun luetteloon sisältyy nyt ftoniikka ja uusi kuvaus puhtaasta energiasta.

Unkarissa tehtiin ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta koskevaan lainsäädäntöön kaksi muutosta, joiden ansiosta kyberturvallisuudesta annetun direktiivin (EU) 2022/2555 ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä annetun direktiivin (EU) 2022/2557 tietyt säännökset voitiin saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Liettua päivitti kaksi ulkomaisten suorien sijoitusten seurannan kannalta merkityksellistä luetteloa: i) luettelo kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeistä laitteista ja omaisuudesta heinä- ja lokakuussa 2024; ja ii) luettelo kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeiksi katsotuista taloudellisista toiminnoista 13. marraskuuta 2024. Osa-alojen soveltamisalaa laajennettiin kryptovaluuttoihin ja omaisuusreferenssitokeneihin.

Alankomaat hyväksyi merituulivoimaa koskevan täytäntöönpanoasetuksen 1. tammikuuta 2024. Asetuksessa sallitaan osallistujien seuranta merituulipuistoja koskevissa tarjouskilpailuissa ja valvonnan siirtäminen ennen tuulipuiston toiminnan aloittamista.

Puolassa muutettiin 18. joulukuuta 2024 annetulla ministerineuvoston asetuksella luetteloa suojatuista toimijoista (yritykset, joilla joko on omistusosuuksia kriittisessä infrastruktuurissa tai jotka toimivat strategisilla aloilla) ja niitä valvovista vastaavista viranomaisista.

Romaniassa annettiin poikkeusasetus nro 152/2024, jolla selvennettiin Euroopan unionin sijoittajan käsitettä ja otettiin käyttöön uusia säännöksiä lakisääteisistä määräajoista. Lisäksi ulkomaisia suoria sijoituksia käsittelevän komission sihteeristö asetettiin suoraan suoria ulkomaisia sijoituksia käsittelevän komission puheenjohtajan eikä kilpailuviranomaisen puheenjohtajan alaisuuteen.

Ruotsi laajensi ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta koskevan lain (2023:560) soveltamisalaan kuuluvien keskeisten palvelujen luetteloa kattamaan uusia toimintoja 1. lokakuuta 2024. Merkittävin muutos on se, että siihen on lisätty useita suojelun arvoiseksi katsottuja toimintoja, jotka koskevat yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tiedotuksen ja viestinnän alalla.

Slovakiassa kriittistä infrastruktuuria ja tiettyjen lakien muutoksia ja lisäyksiä koskevan lain nro 367/2024 hyväksyminen johti rajalliseen muutokseen ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa koskevien tietojen saatavuuden osalta.

Lisätietoja jäsenvaltioiden kansallisia seurantamekanismeja koskevan lainsäädännön kehityksestä on liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Ajantasainen luettelo kansallisista seurantamekanismeista on saatavilla Euroopan komission verkkosivustolla⁷.

⁷ Jäsenvaltioiden tiedoksi antamia seurantamekanismeja koskeva luettelo (viimeisin päivitys: 8.1.2025): <https://circabc.europa.eu/rest/download/7e72cdb4-65d4-4eb1-910b-bed119c45d47>.

LUKU 3 – ULKOMAISIA SUORIA SJOITUKSIA KOSKEVAT JÄSENVALTIOIDEN SEURANTATOIMET

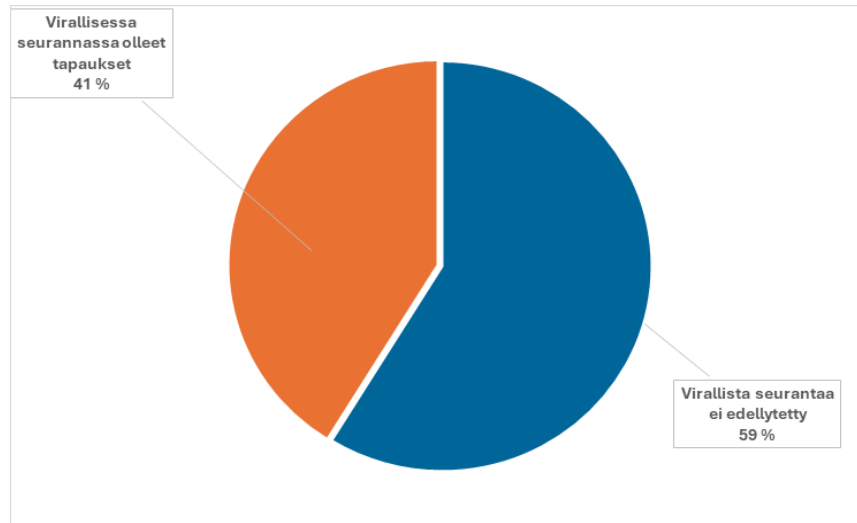
Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevassa asetuksessa perustetaan jäsenvaltioille puitteet, joissa ne voivat tarkastella alueellaan tehtäviä ulkomaisia suoria sijoituksia turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä ja toteuttaa toimenpiteitä erityisiin riskeihin puuttumiseksi. Päätös tietyn ulkomaisen suoran sijoituksen seurannasta on yksinomaan sen jäsenvaltion vastuulla, jossa sijoitus tehdään. Asetuksella on myös luotu komission ja jäsenvaltioiden seurantaviranomaisten välille yhteistyömekanismi yksittäisten ulkomaisiin suoriin sijoituksiin liittyvien liiketoimien riskien arvioimista varten. Mekanismi mahdollistaa tietojenvaihdon, minkä ansiosta sekä komissio että muut jäsenvaltiot voivat tuoda esiin ulkomaisista suorista sijoituksista johtuvia mahdollisia turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen liittyviä riskejä, jotka kohdistuvat muihin jäsenvaltioihin tai EU:n tason ohjelmiin tai hankkeisiin. Näin näitä riskejä voidaan arvioida ja lieventää. Yhteistyömekanismi auttaa jäsenvaltiota, jossa sijoitus tehdään, arvioimaan ja lieventämään turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen liittyviä riskejä, mutta kyseinen jäsenvaltio päättää itse, mitä sijoituksia seurataan, mitkä hyväksytään, mille asetetaan ehtoja ja mitkä estetään.

Tässä luvussa esitetään kootut tiedot vuonna 2024 suoritetuista kansallisista seurantatoimista. Nämä tiedot perustuvat jäsenvaltioiden komissiolle asetuksen 5 artiklan mukaisesti toimittamiin vuosikertomuksiin. Jäsenvaltioissa, joissa on käytössä kansalliset seurantamekanismit, käsiteltiin kaiken kaikkiaan yhteensä 3 136 lupahakemusta ja viranomaisten itsensä (viran puolesta) vireille panemaa tapausta⁸. Määrät kasvoivat edellisvuosista: 1 808 vuonna 2023 ja 1 444 vuonna 2022. Niistä 41 prosenttia arvioitiin virallisesti, ja noin 59 prosentissa katsottiin edellytysten jääneen täyttymättä tai ne eivät edellyttäneet virallista seurantaan (kaavio 5)⁹.

Kaavio 5 – Ulkomaisia suoria sijoituksia koskevat jäsenvaltioiden seurantatoimet

⁸ Jäsenvaltioilla on erilaiset seurantamenettelyt, joiden soveltamisala, menettelyvaiheet, edellytysten täyttymistä koskevat ennakko- tai jälkitarkastukset, seurannan aikataulut jne. vaihtelevat, mikä kaikki näkyy tapausten raportoinnissa. Jotkin jäsenvaltiot esimerkiksi ilmoittivat edellytysten jääneen täyttymättä jo ennen virallisen seurannan suorittamista, kun taas toiset suorittivat ensin virallisesti sijoitusten seurannan ja vasta sitten totesivat edellytysten jääneen täyttymättä. Tässä luvussa raportoitujen kaavioiden ja lukujen tarkoituksena on tämän vuoksi kuvata jäsenvaltioiden seurantatoimien keskimääräistä kehittymistä raportointivuonna jäsenvaltioiden ilmoittamien tietojen pohjalta.

⁹ On huomattava, että ilmoitettuihin tietoihin vaikuttaa voimakkaasti Ruotsi, joka on ilmoittanut erittäin suuren määrän tapauksia ulkomaisten suorien sijoitusten seurantamekanisminsa ensimmäisenä kokonaisena toimintavuonna, mikä ylittää selvästi minkä tahansa muun jäsenvaltion ilmoittamien tapausten vuotuisen määrän. Jos Ruotsi jätettäisiin pois laskuista, virallisesti tarkastettujen tapausten osuus olisi 67 prosenttia ja niiden tapausten osuus, jotka eivät edellytä virallista seurantaan, 33 prosenttia.

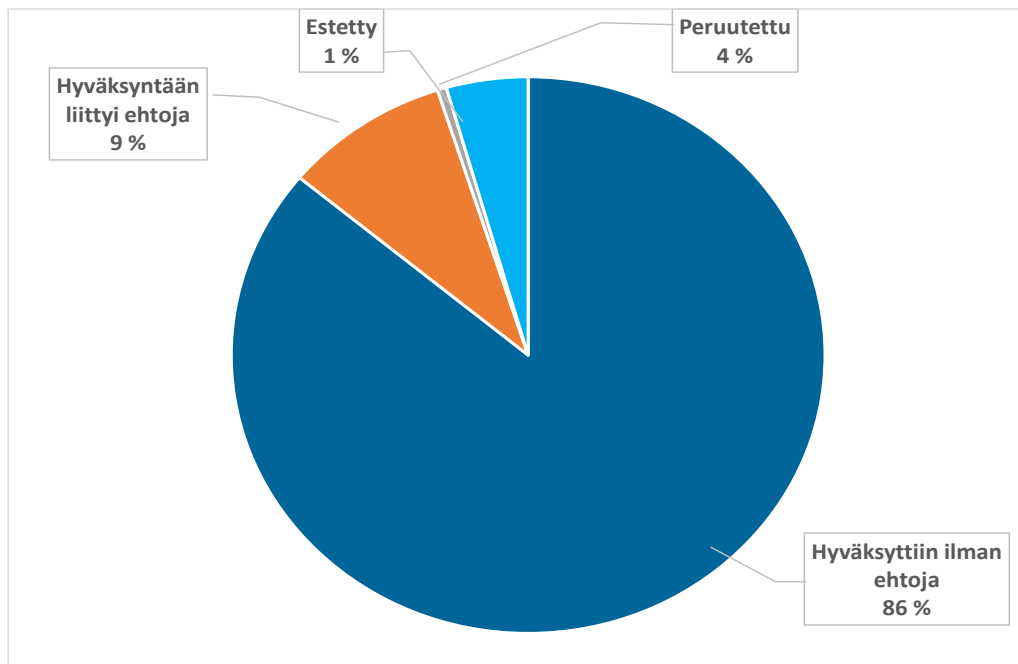
Lähde: jäsenvaltioiden raportointi.

Virallisen seurannan kohteena vuonna 2024 olleista ulkomaisista suorista sijoituksista, joiden osalta jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet päätöksestään, ylivoimainen enemmistö (86 %) hyväksyttiin ilman ehtoja (kaavio 6). Tämä tarkoittaa, että sijoitus hyväksyttiin ilman, että sijoittajalta edellytettiin lisätoimia. Jäsenvaltiot hyväksyivät edelliseen vuoteen verrattuna hieman suuremman prosenttiosuuden virallisen seurannan kohteena olleista ulkomaisista suorista sijoituksista ilman ehtoja (vuonna 2023 osuus oli 85 %).

Samaan aikaan 9 prosentissa päätöksistä oli kyse hyväksynnästä, johon liittyi ehtoja tai riskejä lieventäviä toimenpiteitä, mikä on hieman alle vuoden 2023 tason (10 %). Näissä tapauksissa ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat edellyttäneet sijoittajilta tiettyjä toimia, vakuutuksia ja sitoumuksia ennen ulkomaisen suoran sijoituksen hyväksymistä.

Kansalliset viranomaiset estivät sijoitukset lopulta noin 1 prosentissa kaikista tapauksista tekemällä päätöksen (sama kuin aiempina vuosina). Osapuolet itse peruuttivat hakemuksen ennen virallista päätöstä 4 prosentissa tapauksista.

Kaavio 6 – Ulkomaisista suorista sijoituksista tiedoksi annetut päätökset

Lähde: jäsenvaltioiden raportointi komissiolle.

Jäsenvaltioiden seurantatoimia koskevat päätelmät

- Virallisen seurannan kohteena olleiden ulkomaisten suorien sijoitusten osuus oli 41 prosenttia kaikista sijoittajien / liiketoimen osapuolten kansallisille ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta vastaaville viranomaisille esittämistä hyväksymistä koskevista pyynnöistä ja kansallisten viranomaisten omasta aloitteestaan tutkimista tapauksista. Tähän kehitykseen vaikuttaa voimakkaasti Ruotsi, joka ilmoitti raportointivuonna erittäin suuren määrän ulkomaisia suoria sijoituksia.
- Useimmat tarkastetut ulkomaiset suorat sijoitukset hyväksyttiin ilman ehtoja (86 %), ja niiden osuus on hieman suurempi kuin vuonna 2023 (85 %). Tämä osoittaa, että ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta EU:n jäsenvaltioissa ei ole johtanut rajoittavampaan sijoitusympäristöön, vaan lisää jäsenvaltioiden ja komission tietoisuutta ulkomaisista suorista sijoituksista, jotka saattavat lisätä turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen liittyviä riskejä.
- Niiden hyväksyntöjen osalta, joihin liittyi ehtoja, oli sellaisten tapausten osuus, joissa otettiin käyttöön lieventäviä toimenpiteitä (9 %), hieman pienempi kuin vuonna 2023 (10 %).
- Jäsenvaltioiden estämien ulkomaisten suorien sijoitusten osuus pysyi noin 1 prosentissa, mikä vastaa viime vuosien keskiarvoa.

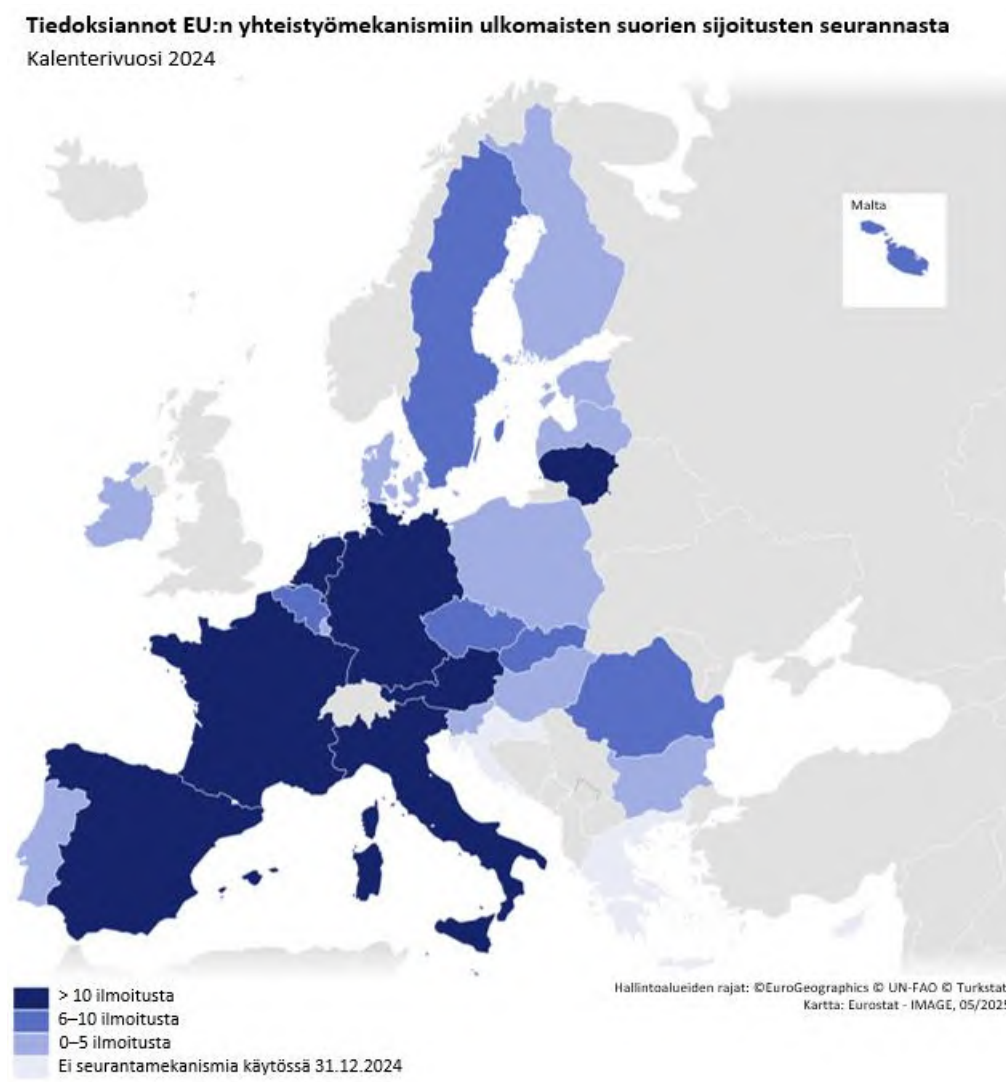
- Nämä luvut ovat kaiken kaikkiaan varsin vakaat, mikä vahvistaa, että EU on edelleen avoin ulkomaisille suorille sijoituksille ja että jäsenvaltiot estävät niistä vain sellaiset, jotka aiheuttavat hyvin vakavia uhkia turvallisuudelle ja yleiselle järjestykselle.

LUKU 4 – EU:N YHTEISTYÖMEKANISMI ULKOMAISTEN SUORIEN SJOITUSTEN SEURANNASSA

1. Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen mukaiset tiedoksiannot

1.1 Yleiskatsaus toimintaan vuonna 2024

Vuonna 2024 saatiin ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen 6 artiklan mukaisia tiedoksiantoja 21 jäsenvaltiolta kaikkiaan 477, kun vuonna 2023 saatiin 488 tiedoksiantoa¹⁰ 18 jäsenvaltiolta. Neljän jäsenvaltion (Espanja, Italia, Itävalta ja Ranska) osuus näistä tiedoksiannoista oli 76 prosenttia ja seitsemän jäsenvaltion (Alankomaat, Espanja, Italia, Itävalta, Liettua, Ranska ja Saksa) osuus 84 prosenttia¹¹. Tiedoksi annetut liiketoimet vaihtelivat suuresti muun muassa toimialan, liiketoimen arvon ja tosiasiallisten sijoittajien alkuperämaan osalta.

¹⁰ Ks. [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)464&lang=fi](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)464&lang=fi).

¹¹ Vuonna 2023 nämä osuudet olivat 69 prosenttia ja 85 prosenttia.

Edellä olevasta kartasta käy ilmi niiden ulkomaisten suorien sijoitusten määrä, jotka jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet muille jäsenvaltioille ja komissiolle ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan EU:n yhteistyömekanismien puitteissa. Vuonna 2024 niistä 21 jäsenvaltiosta, joilla oli käytössä kansallinen seurantamekanismi, seitsemän jäsenvaltiota toimitti yli kymmenen tiedoksiantoa, kuusi toimitti 6–10 tiedoksiantoa ja kahdeksan alle viisi tiedoksiantoa.

Vuonna 2024 tiedoksiantojen määrä väheni 2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna eli 488:sta tiedoksiannosta 477:ään. Tästä pienestä laskusta huolimatta tiedoksiantojen määrä on kasvanut viime vuosina jatkuvasti. Tiedoksiantoja tehtiin 414 vuonna 2021, 421 vuonna 2022 ja 488 vuonna 2023, ja ulkomaisista suorista sijoituksista ilmoittaneiden jäsenvaltioiden määrä kasvoi vuosien 2021 ja 2024 välillä 13:sta 21:een.

1.2 Yhteistyömekanismiin ilmoitetut ulkomaisten suorien sijoitusten tärkeimmät toimialat¹²

Eniten liiketoimia vuonna 2023 oli seuraavilla viidellä toimialalla: valmistusteollisuus¹³ (25 % kaikista liiketoimista), tieto- ja viestintäteknikka¹⁴ (22 %), tukku- ja vähittäiskauppa¹⁵ (14 %), rahoitustoiminta¹⁶ (10 %) ja ammatillinen toiminta¹⁷ (9 %). Tilanne on hyvin samankaltainen kuin viime vuonna, jolloin samoilla viidellä toimialalla oli eniten liiketoimia ja ne sijoittuivat samoille sijoille. Valmistustoimintaa koskevien tiedoksiantojen merkitys kasvoi entisestään vuoteen 2023 verrattuna, jolloin niiden osuus oli 23 prosenttia. Energia-alaan liittyvien tiedoksiantojen osuus oli 6 prosenttia vuonna 2024 ja liikennealaan liittyvien tiedoksiantojen osuus 5 prosenttia ja muiden toimialojen¹⁸ osuus 9 prosenttia.

¹² Yleisen lähestymistavan mukaan toiminnan alkutuotanto valittiin pääindikaattoriksi. Tämä vastaa myös tämän vuosikertomuksen liitteenä olevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan kaikkiin toimialakohtaisiin kaavioihin sisältyviä tietoja.

¹³ Valmistusteollisuus käsittää sellaisten yritysten toiminnan, jotka osallistuvat materiaalien muuntamiseen uusiksi tuotteiksi (esimerkiksi sähkölaitteiden ja -moottoreiden, teollisuuskoneiden ja -laitteiden, aseiden ja ammusten sekä lääkkeiden valmistus).

¹⁴ Tieto- ja viestintäteknikasta käytetään myös lyhennettä ICT. Se käsittää sellaisten yritysten toimet, jotka tarjoavat olennaisia infrastruktuureja ja välineitä tiedon luomista, jakamista ja levittämistä varten (esimerkiksi tietokoneohjelmointi, ohjelmistojen julkaiseminen, tietojenkäsittely ja verkkoisännöinti sekä langaton televiestintä).

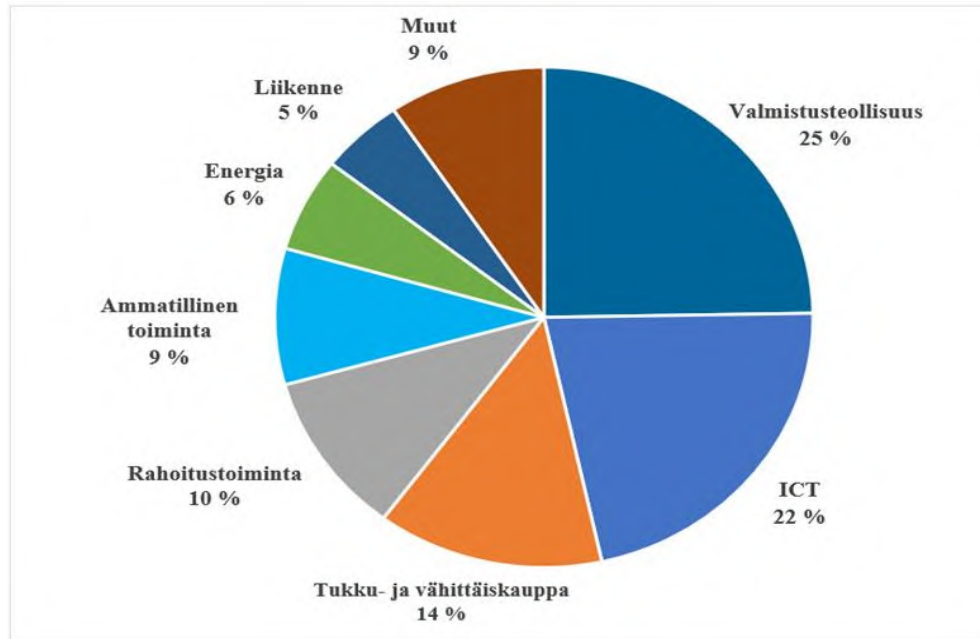
¹⁵ Tukku- ja vähittäiskauppa käsittää muun muassa farmaseuttisiin tuotteisiin, kemiallisiin tuotteisiin, elektroniikka- ja televiestintälaitteisiin ja -tarvikkeisiin, tietokoneisiin ja niiden oheislaitteisiin ja ohjelmistoihin sekä metalleihin ja metallimalmiin liittyvät tukku- ja vähittäiskauppatoiminnot.

¹⁶ Rahoitustoimintaan kuuluu omistusyhteisyritysten, rahastojen tai vastaavien rahoitusalan toimijoiden toiminta, jonka tarkoituksena on hankkia tietty (pääoma)osuus tai määräysvalta kohdeyrityksessä (esimerkiksi rahastonhoitotoiminta, holdingyhtiöiden toiminta, rahoituspalvelut ja vakuutustoiminta).

¹⁷ Ammatilliseen toimintaan kuuluvat muun muassa laki- ja kirjanpitoyritysten harjoittama toiminta sekä konsultointi- ja insinööritoiminta (esimerkiksi pääkonttoreiden toiminta, markkinatutkimus ja mielipidemittaukset, konsultointi, bioteknologiaa koskeva tutkimus ja kokeellinen kehittäminen).

¹⁸ Luokka ”muut” kattaa kaikki muut toimialat, joiden osuus on alle viisi prosenttia, erityisesti rakentaminen, terveydenhuolto ja hallinnollinen toiminta.

Kaavio 7 – Kaikkien vuoden 2024 tiedoksiantojen toimialakohtainen erittely

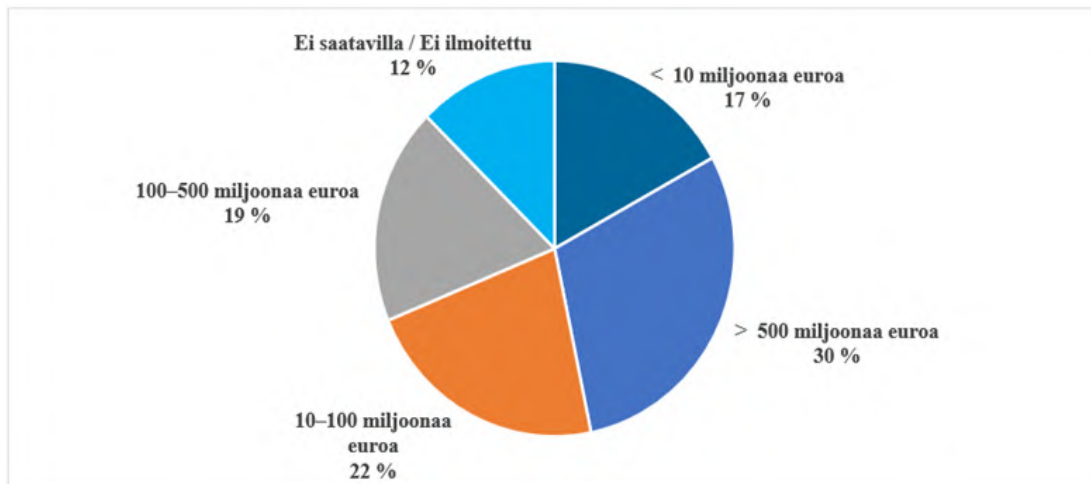

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

1.3 Yhteistyömekanismiin ilmoitettujen ulkomaisten suorien sijoitusten kokonaisarvo

Kun tarkastellaan liiketoimien arvoa, 58 prosentissa tiedoksi annetuista ulkomaisista suorista sijoituksista arvo¹⁹ oli alle 500 miljoonaa euroa, eli lisäystä vuoteen 2023 (53 %) oli viisi prosenttiyksikköä. Liiketoimista 30 prosentissa arvo oli vähintään 500 miljoonaa euroa (29 % vuonna 2023).

Kaavio 8 – Tiedoksi annettujen ulkomaisten suorien sijoitusten arvo vuonna 2024²⁰

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

¹⁹ Arvo, jos se on saatavilla, liittyy sen liiketoimen kokonaisarvoon, johon tiedoksi annettu liiketoimi kuului.

²⁰ ”Ei saatavilla/ei ilmoitettu” sisältää tyhjät tiedot, tiedot, jotka eivät ole saatavilla tai joita ei ole ilmoitettu ja joita ei sovelleta (esimerkiksi koska liiketoimi liittyi uudelleenjärjestelyyn tai sijoituksesta ei ole ilmoitettu tietoja).

1.4 Menettelyt ulkomaisia suoria sijoituksia koskevien tapausten päättämiseksi ja menettelyjen nopeus

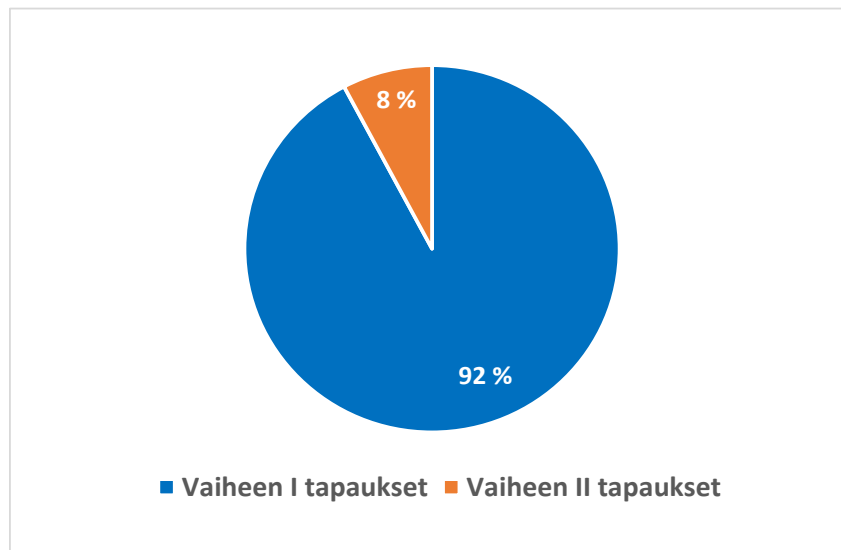
Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen mukaisesti komissio arvioi jäsenvaltioiden tiedoksi antamat ulkomaiset suorat sijoitukset kahdessa vaiheessa: Kaikista tiedoksi annetuista liiketoimista tehdään alustava arviointi (”ensimmäinen vaihe”), ja niistä vain rajallisen määrän käsittely siirretään toiseen vaiheeseen.

Toisessa vaiheessa tehdään tarkempi arviointi tapauksille, jotka voivat vaikuttaa turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa tai aiheuttaa riskejä EU:n etua koskeville hankkeille tai ohjelmille. Toisessa vaiheessa tapausten käsittely voidaan päättää komission lausunnolla ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen mukaisesti. Tällaiset lausunnot ovat kuitenkin luottamuksellisia asetuksen 10 artiklan mukaisesti. Lausunnossa voidaan i) ilmoittaa, että komissio katsoo, että ulkomainen suora sijoitus todennäköisesti vaikuttaa kielteisesti useamman kuin yhden jäsenvaltion turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen taikka johonkin unionin etua koskevaan hankkeeseen tai ohjelmaan, ii) suositella asianmukaisia toimenpiteitä tai iii) siinä voidaan antaa merkityksellisiä tietoja, jotka liittyvät seurannan kohteena olevaan ulkomaiseen suoraan sijoitukseen, jotta tiedoksiannon tehnyt jäsenvaltio voi tehdä arvioinnin ja lopullisen päätöksen.

Komissio saattoi vuonna 2024 päätökseen 92 prosenttia ensimmäisen vaiheen 477 tapauksesta 15 kalenteripäivän kuluessa siitä, kun seurantaan toteuttavat jäsenvaltiot olivat antaneet tiedoksiannon (sama osuus kuin vuonna 2023). Loput 8 prosenttia liiketoimista siirrettiin toiseen vaiheeseen, ja tiedoksi antaneelta jäsenvaltiolta pyydettiin lisätietoja²¹. Viidellä jäsenvaltiolla oli vuonna 2024 toisen vaiheen tapauksista yli 66 prosentin osuus, mikä merkitsee keskittymisen kasvua verrattuna vuoteen 2023, jolloin eniten tiedoksiantoja tehneiden viiden jäsenvaltion osuus komission käsitteilyn toiseen vaiheeseen edenneistä tapauksista oli 60 prosenttia. Vuoden 2023 tapaan komissio antoi lausunnon alle kahdessa prosentissa tiedoksi annetuista liiketoimista.

²¹ Tällaisissa tapauksissa määräaika huomautusten esittämiselle tai lausunnon antamiselle on 20 kalenteripäivää siitä, kun tiedoksiannon tehneeltä jäsenvaltiolta on saatu pyydetyt tiedot.

Kaavio 9 – Ensimmäisessä ja toisessa vaiheessa päätetyt tapaukset

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

Käsittelyn toisen vaiheen alkaessa komissio pyytää liiketoimen tiedoksi antaneelta jäsenvaltiolta lisätietoja, jotka vaihtelevat liiketoimen ja tiedoksiannon²² mukana toimitettujen tietojen tarkkuuden mukaan. Näihin tietoihin sisältyy usein kysymyksiä sijoittajan aikomuksista ja liiketoimintasuunnitelmasta, jotka koskevat kohdetta tai sen asiakkaita herkillä toimialoilla. Näitä tietoja pyydetään, jotta kohdeyrityksen kriittisyyttä ja ulkomaisen sijoittajan mahdollisesti aiheuttamia uhkia voidaan arvioida paremmin.

Vuonna 2024 jäsenvaltiot osallistuivat yhteistyömekanismiin muun muassa kysymällä kysymyksiä noin kymmenessä prosentissa tapauksista ja esittämällä huomautuksia toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvista ulkomaisista suorista sijoituksista. Niiden tapausten osuus, joista jäsenvaltiot esittivät huomautuksia, oli noin kolme prosenttia, mikä on selvästi alle vuoden 2023 kuuden prosentin²³. Niiden jäsenvaltioiden määrä, jotka esittivät huomautuksia muille jäsenvaltioille, pysyi ennallaan eli noin kolmanneksessa²⁴.

1.5 Niiden ulkomaisten suorien sijoitusten tärkeimmät toimialat, joista komissio teki tarkan turvallisuutta tai yleistä järjestystä koskevan riskinarvioinnin

Toisessa vaiheessa tärkein toimiala oli valmistusteollisuus, jonka osuus kaikista liiketoimista oli 50 prosenttia, mikä oli selvästi yli sen osuuden (39 %) vuonna 2023 (kaavio 10). Toiseksi tärkein toimiala oli tieto- ja viestintätekniikka, jonka osuus kaikista toisen vaiheen tapauksista oli lähes

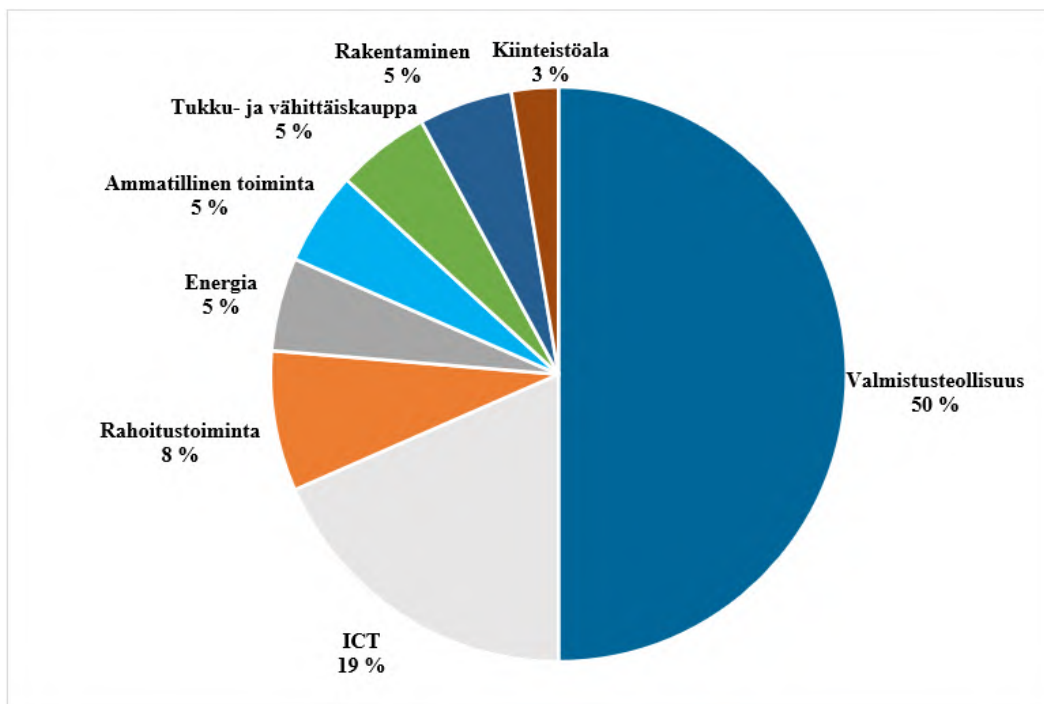
²² Ilmoituslomake: asetuksen 6 artiklan nojalla annettavaa tiedoksiannosta varten sijoittajan ilmoittamiin tietoihin käytettävällä ilmoituslomakkeella pyritään varmistamaan asetuksen mukaisissa tiedoksiannoissa jonkinasteinen yhdenmukaisuus ja vähimmäistiedot liiketoimesta, sijoittajasta ja kohdeyrityksestä. Lomake on saatavilla osoitteessa https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_fi.

²³ Useat maat saattavat esittää huomautuksia samasta liiketoimesta.

²⁴ Useimmissa tapauksissa, joissa jäsenvaltiot olivat esittäneet kysymyksiä, niiden saama vastaus lievensi mahdollisia huolenaiheita, joten huomautuksia ei esitetty.

viidesosa (24 % vuonna 2023). Kolmanneksi eniten toisen vaiheen tapauksia oli rahoitustoiminnan alalla. Niiden osuus oli 8 prosenttia eli sama kuin edellisenä vuonna.

Kaavio 10 – Toisen vaiheen tapausten merkittävimmät toimialat vuonna 2024

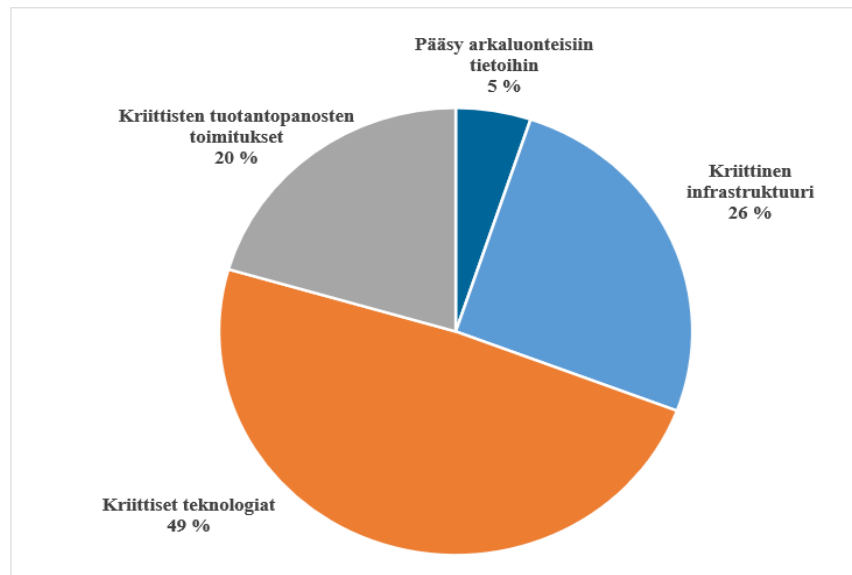

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

Valmistusteollisuuden merkityksen vuoksi kaaviossa 11 esitetään yleiskatsaus tekijöistä²⁵, joita käytettiin arvioitaessa valmistusteollisuuden liiketoimien kriittisyyttä turvallisuuden tai yleisen järjestyksen kannalta. Yleisimmin käytetty tekijä oli se, että liiketoimeen liittyi ulkomainen sijoitus kriittisiin teknologioihin – sen osuus kokonaismäärästä oli 49 prosenttia vuonna 2024 (51 % vuonna 2023). Toiseksi tärkein tekijä, jonka osuus oli 26 prosenttia (34 % vuonna 2023), liittyi ulkomaisiin suoriin sijoituksiin kriittiseen infrastruktuuriin, ja kolmantena olivat kriittisten tuotantopanosten toimitukset 20 prosentin osuudella (13 % vuonna 2023). Pääsy arkaluonteisiin tietoihin (myös henkilötietoihin) muodosti viisi prosenttia kokonaismäärästä, eli kasvua oli kolme prosenttiyksikköä vuoden 2023 kahdesta prosentista.

²⁵ Näistä tekijöistä säädetään ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen 4 artiklassa. Yksittäisen liiketoimen kohdalla voidaan käyttää useita tekijöitä arvioitaessa tietyn ulkomaisen suoran sijoituksen kriittisyyttä turvallisuuden ja yleisen järjestyksen kannalta.

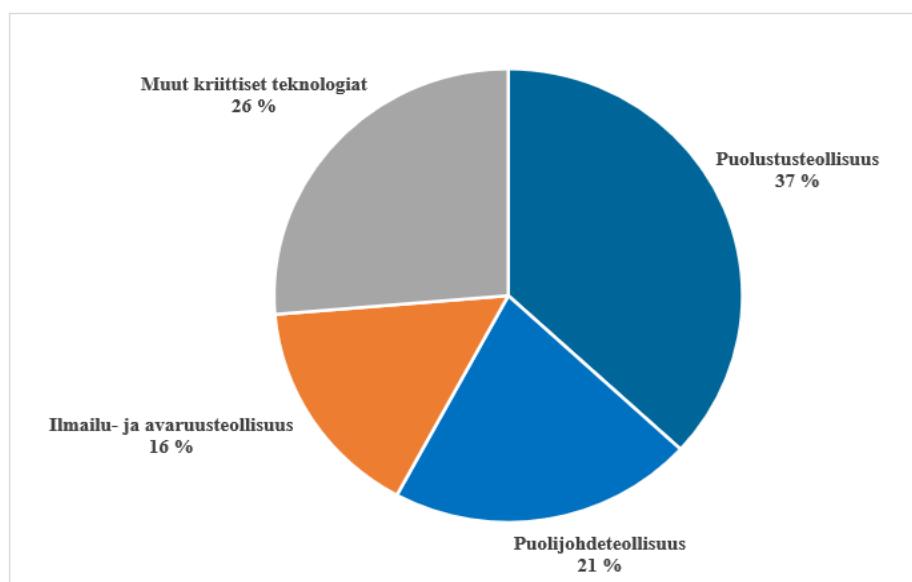
Kaavio 11 – Valmistusteollisuuden toisen vaiheen tapauksiin johtavat tekijät

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

Kun tarkastellaan lähemmin toisessa vaiheessa tarkastelun kohteena oleviin kriittisiin teknologioihin liittyviä tiedoksiantoja (kaavio 12), puolustusteollisuuteen liittyvän toiminnan osuus näistä tapauksista oli 37 prosenttia, mikä merkitsi 11 prosenttiyksikön nousua 26 prosentista vuonna 2023. Seuraavina olivat puolijohdeteollisuus 21 prosentilla ja ilmailu- ja avaruusteollisuus 16 prosentilla. Vuoteen 2023 verrattuna näiden kahden viimeksi mainitun teknologian järjestys on vaihtunut, sillä tuolloin puolijohdeiden osuus oli 17 prosenttia ja ilmailu- ja avaruusteollisuuden 22 prosenttia. Muiden kriittisten teknologioiden, kuten tekoälyn ja robotiikan, osuus kokonaismäärästä oli 26 prosenttia.

Kaavio 12 – Kriittisten teknologioiden tyypit toisen vaiheen tapauksissa

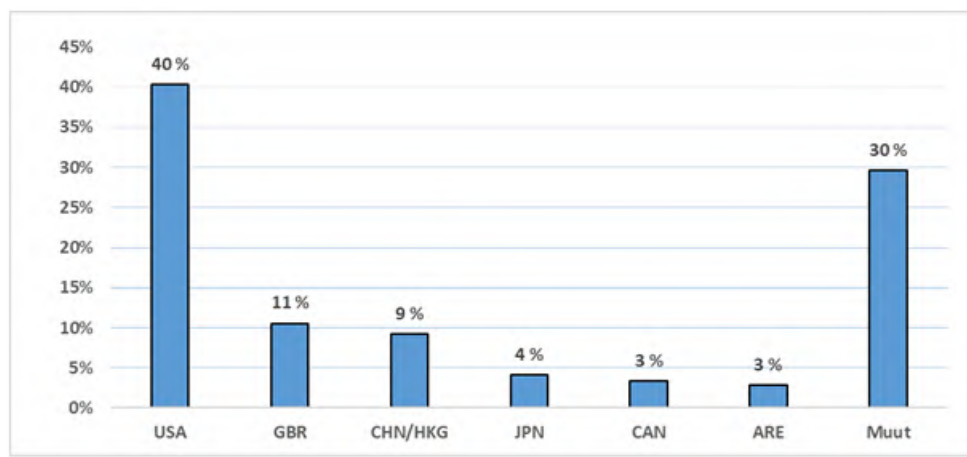
Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

1.6 Yhteistyömekanismiin ilmoitettujen ulkomaisten suorien sijoitusten tosiasiallisten sijoittajien alkuperämaa

Vuonna 2024 tiedoksi annetuissa 477 tapauksessa kuusi tärkeintä lainkäyttöaluetta olivat Yhdysvallat, Yhdistynyt kuningaskunta, Kiina (mukaan lukien Hongkong), Japani, Kanada ja Yhdistyneet arabiemiraatit. Yhdysvaltalaisien sijoittajien osuus yhteistyömekanismiin ilmoitetuista ulkomaisista suorista sijoituksista kasvoi merkittävästi (7 prosenttiyksikköä) vuoteen 2023 verrattuna: niiden osuus kaikista liiketoimista oli 33 prosenttia vuonna 2023 ja 40 prosenttia vuonna 2024. Toisaalta Yhdistyneen kuningaskunnan sijoittajien osuus pieneni hieman vuosien 2023 ja 2024 välisenä aikana 12 prosentista 11 prosenttiin. Toinen merkittävä kehityssuunta oli Kiinasta suuntautuvien liiketoimien kasvu, sillä niiden osuus kasvoi 50 prosenttia vuodesta 2023 (6 %) vuoteen 2024 (9 %). Japanista tulevat ulkomaiset suorat sijoitukset olivat vuonna 2024 neljännellä sijalla liiketoimien kokonaismäärän osalta, ja niiden osuus oli neljä prosenttia (ei muutosta vuoteen 2023 nähden). Ulkomaisten suorien sijoitusten osuus oli 3 prosenttia sekä Kanadan että Yhdistyneiden arabiemiraattien sijoittajien kohdalla. Kummankin kohdalla osuus pieneni – Kanadan 5 prosentista ja Yhdistyneiden arabiemiraattien 6 prosentista vuonna 2023.

Tiedoksi annetuista tapauksista 30 prosenttia²⁶ oli peräisin muualta kuin kuudelta suurimmalta lainkäyttöalueelta (vuonna 2023 tämä osuus oli 33 %). Tämä merkitsee hienoista keskittymisen kasvua eli sijoituksista hieman suurempi osuus on peräisin tärkeimmistä alkuperämaista. Vuonna 2023 kuuden tärkeimmän sijoittajan osuus tiedoksi annetuista tapauksista oli 66 prosenttia, kun se vuonna 2024 oli 70 prosenttia.

Kaavio 13 – Tosiasiallisten sijoittajien alkuperämaat vuoden 2024 tapauksissa

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

²⁶ Maita/lainkäyttöalueita, joilla on näistä sijoituksista huomattava osuus, ovat muun muassa Intia, Jersey, Singapore ja Sveitsi, joista kunkin osuus on kaksi prosenttia. Venäjältä tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten osuus kaikista yhteistyömekanismiin vuonna 2024 ilmoitetuista sijoituksista oli 1 prosentti.

1.7 Useita lainkäyttöalueita koskevat yhteistyömekanismiin toimitetut tiedoksiannot ja niiden tärkein toimiala

Kaikista vuonna 2024 ilmoitetuista tapauksista 19 prosenttia koski vähintään kahdessa jäsenvaltiossa seurannan kohteena olevia liiketoimia (kun vastaava osuus oli ensimmäisessä vuosikertomuksessa 29 %, toisessa 28 %, kolmannessa 20 % ja neljännessä 36 %)²⁷. Tällaisten tiedoksiantojen kohteena olevat tärkeimmät toimialat olivat i) valmistusteollisuus, jonka osuus oli 26 prosenttia (23 % vuonna 2023); ii) tieto- ja viestintätekniikka, jonka osuus oli 20 prosenttia (21 % vuonna 2023); iii) tukku- ja vähittäiskauppa, jonka osuus oli 14 prosenttia (19 % vuonna 2023); iv) ammatillinen toiminta, jonka osuus oli 7 prosenttia (13 % vuonna 2023) ja v) energia-ala, jonka osuus oli 6 prosenttia (5 % vuonna 2023) (taulukko 1). Useita lainkäyttöalueita koskevista liiketoimista rakentamisen samoin kuin terveydenhuollon osuus oli 6 prosenttia. Muiden toimialojen, kuten liikenteen ja vesihuollon, osuus useita lainkäyttöalueita koskevien tapausten kokonaismäärästä oli 7 prosenttia.

Taulukko 1 – Tärkeimmät toimialat useita lainkäyttöalueita koskevien ulkomaisten suorien sijoitusten osalta

Valmistusteollisuus	26 %
Tieto- ja viestintätekniikka	20 %
Tukku- ja vähittäiskauppa	14 %
Rahoitustoiminta	10 %
Ammatillinen toiminta	7 %
Rakentaminen	6 %
Energia	6 %
Terveydenhuolto	6 %
Muut	7 %

Lähde: jäsenvaltioiden tiedoksiannot

1.8 Ilmoittamatta jätetyt tapaukset

Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen mukaan jäsenvaltiot ja komissio voivat vaihtaa tietoja ulkomaisista suorista sijoituksista, joita ei ole ilmoitettu EU:n yhteistyömekanismiin, ja jos muut jäsenvaltiot tai komissio havaitsevat turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen liittyviä riskejä, voidaan esittää huomautuksia tai lausunto. Komissio käytti vuonna 2024 tätä menettelyä rajoitetusti tiedustellakseen liiketoimista, jotka eivät olleet seurannan kohteena.

²⁷ Useita lainkäyttöalueita koskevalla ulkomaisella suoralla sijoituksella tarkoitetaan tässä yhteydessä ulkomaisia suoria sijoituksia, joissa kohdeyrityksenä on yrityskonserni, joka toimii useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa (sekä mahdollisesti myös kolmansissa maissa) esimerkiksi useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa olevien tytäryritysten kautta. Useampi kuin yksi jäsenvaltio voi ilmoittaa tällaisista kaupoista, jos liiketoimi kuuluu niiden seurantamekanismin soveltamisalaan ja ne käynnistävät virallisen seurannan.

Päätelmät EU:n yhteistyömekanismista ulkomaisten suorien sijoitusten seurannassa

- Ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta oli edelleen välttämätön väline, jolla edistettiin EU:n kollektiivista turvallisuutta kolmansista maista tulevilta sijoituksilta, jotka saattavat aiheuttaa turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen liittyviä riskejä.
- Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa koskeva EU:n yhteistyömekanismi on edelleen erittäin tärkeä. Tämä näkyy tiedoksiantojen määrässä, joka pysyi suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2023 (477 tiedoksiantoa vuonna 2024 ja 488 tiedoksiantoa vuonna 2023). Näistä tiedoksiannoista 84 prosenttia oli peräisin seitsemästä jäsenvaltiosta: Alankomaat, Espanja, Italia, Itävalta, Liettua, Ranska ja Saksa. Jäsenvaltioista 24:llä on nyt käytössä seurantamekanismit, ja niistä 21 ilmoitti liiketoimista (13 vuonna 2021). Kasvusuuntaus kuvastaa sitä, että yhteistyömekanismi tunnetaan nyt paremmin. Lisäksi jäsenvaltioilla oli mahdollisuus keskustella teknisellä tasolla ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa käsitelleissä asiantuntijaryhmän kokouksissa ja vuotuisessa Screeners' Academy -tapahtumassa, jota Romanian ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta vastaava viranomaisinen isännöi vuonna 2024.
- Ottaen huomioon unionin vahvan sitoutumisen avoimeen sijoitusympäristöön EU:n yhteistyömekanismi toimii edelleen rajallisena ja kohdennettuna välineenä poikkeustapauksissa, joissa ulkomaiset suorat sijoitukset todennäköisesti vaikuttavat kielteisesti turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen unionissa. Vuonna 2024 ilmoitetuista 477 tapauksesta valtaosa (92 %) päätettiin ensimmäisessä vaiheessa (eli 15 päivän kuluessa siitä, kun seurantajäsenvaltiot olivat ilmoittaneet asiasta), ja vain kahdeksan prosenttia joutui komission suorittaman tarkan turvallisuusriskien arvioinnin kohteeksi. Tämä osuus pysyi muuttumattomana vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden 2023 tapaan komissio antoi vuonna 2024 lausunnon alle kahdessa prosentissa tapauksista.
- Valmistusteollisuuden osuus toisen vaiheen tapauksista on kasvanut 39 prosentista (vuonna 2023) jopa 50 prosenttiin (vuonna 2024). Toisen vaiheen turvallisuusriskien perusteellisen arvioinnin tarvetta koskevia ratkaisevia tekijöitä tarkasteltaessa voidaan todeta, että ”kriittisiä teknologioita” koskevan tavoitteen merkityksellisyys oli tekijä, joka johti lisäarviointiin 49 prosentissa tapauksista (51 % vuonna 2023). Toisen vaiheen tarkasteluun kuuluvat kriittisiin teknologioihin liittyvät tiedoksiannot osoittavat, että puolustukseen liittyvien toimien merkitys on kasvanut: niiden osuus kokonaismäärästä oli 37 prosenttia, kun se vuonna 2023 oli 26 prosenttia. Lisäksi vuoteen 2023 verrattuna puolijohteet ohittivat ilmailu- ja avaruusteollisuuden ja sijoittuivat toiselle sijalle 21 prosentilla, ja seuraavana tuli ilmailu- ja avaruusteollisuus 16 prosentin osuudella.
- Suurin osa sijoittajista tuli edelleen samoilta kahdelta tärkeimmältä lainkäyttöalueelta: Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan osuus kaikista EU:n yhteistyömekanismiin ilmoitetuista sijoituksista oli 51 prosenttia. Yhdysvaltalaisten sijoittajien osuus kasvoi huomattavasti vuosien 2023 ja 2024 välisenä aikana 33 prosentista 40 prosenttiin. Sitä vastoin Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin olevien

sijoittajien osuus väheni hieman vuosien 2023 ja 2024 välisenä aikana 12 prosentista 11 prosenttiin. Toinen merkittävä kehityssuunta liittyy Kiinasta (yhdessä Hongkongin kanssa) peräisin oleviin sijoittajiin, sillä niiden osuus kasvoi 50 prosenttia vuodesta 2023 (6 %) vuoteen 2024 (9 %). Kanadasta ja Yhdistyneistä arabiemiraateista tulevien sijoittajien osuus kaikista liiketoimista oli pienempi – kummankin kohdalla 3 prosenttia – kun Kanadan vastaava osuus vuonna 2023 oli 5 prosenttia ja Yhdistyneiden arabiemiraattien 6 prosenttia.

2. Ulkomaisten suorien sijoitusten seurannan ja ennakkoinnin viimeaikainen edistyminen: ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa koskevan asetuksen ehdotettu tarkistus

Osana Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiaa²⁸ Euroopan komissio esitti 24. tammikuuta 2024 lainsäädäntöehdotuksen ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa koskevan asetuksen tarkistamiseksi²⁹. Ehdotus perustuu yli 1 200 ulkomaisesta suorasta sijoituksesta saatuun kokemukseen, OECD:n tutkimukseen, komission suorittamaan perusteelliseen arviointiin ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen.

Ehdotuksella pyritään korjaamaan nykyisen kehyksen suurimmat puutteet, joita ovat muun muassa seurantamekanismien puuttuminen joistakin jäsenvaltioista, sääntelyn hajanaisuus ja standardoidun lähestymistavan puuttuminen niiden liiketoimien osalta, joita kaikkien jäsenvaltioiden on seurattava. Strategian tavoitteena on

- varmistaa, että kaikki jäsenvaltiot ottavat käyttöön seurantamekanismeja;
- ottaa käyttöön yhteinen vähimmäiskattavuus ja kansallisten mekanismien vähimmäistason yhdenmukaistus;
- sisällyttää EU:hun sijoittautuneet sijoittajat, jotka ovat viime kädessä EU:n ulkopuolisten toimijoiden määräysvallassa, seurannan piiriin;
- vahvistaa yhteistyötä ja parantaa vastuuvastuuta jäsenvaltioiden ja komission välillä.

3. Ulkomaille suuntautuvien sijoitusten tarkastelu – komission suosituksen (EU) 2025/63 hyväksyminen

Komissio antoi 15. tammikuuta 2025 suosituksen EU:sta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten tarkastelusta. Aloitteella pyritään vahvistamaan EU:n taloudellista turvallisuutta, ohjaamaan tulevia toimintapoliittisia valintoja ja hyödyntämään EU:n avointa sijoitusympäristöä.

Suosituksella sovelletaan kolmeen strategisesti tärkeään teknologia-alaan (puolijohteisiin, tekoälyyn ja kvanttitekologiaan), joista katsotaan mahdollisesti aiheutuvan suuri riski, ja siinä kehoitetaan

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52023JC0020>.

²⁹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/f5091d46-475f-45d0-9813-7d2a7537bc1f/details?download=true>.

jäsenvaltioita arvioimaan EU:sta ulkomaille suuntautuvista liiketoimista taloudelliseen turvallisuuteen mahdollisesti aiheutuvia riskejä. Jäsenvaltioiden olisi

- tarkasteltava alueelleen sijoittautuneiden yritysten aiempia ja käynnissä olevia ulkomaille suuntautuvia sijoituksia näillä kolmella teknologia-alalla.
- kerättävä tietoja ja arvioitava yhdessä komission kanssa ulkomaille suuntautuviin sijoituksiin liittyviä mahdollisia riskejä ja turvallisuusongelmia sekä harkittava asianmukaisia politiikkatoimia ehdotetun 15 kuukauden tarkastelujakson lopussa. Nämä riskit voivat johtua teknologian tai taitotiedon vuotamisesta ulkomaille suuntautuvan sijoituksen yhteydessä, jolloin teknologiaa voidaan käyttää sotilaallisiin tai tiedustelutarkoituksiin EU:ta tai sen jäsenvaltioita vastaan tai kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden heikentämiseen.
- kuultava asiaankuuluvia sidosryhmiä, kuten yrityksiä, tiedeyhteisöä ja kansalaisyhteiskuntaa, ja tehtävä yhteistyötä niiden kanssa, jotta saadaan kattava kuva sijoitusympäristöstä ja mahdollisista turvallisuusriskeistä.

Suositus perustuu heinäkuussa 2023 perustetussa ulkomaille suuntautuvia sijoituksia käsittelevässä komission asiantuntijaryhmässä jäsenvaltioiden kanssa käytyihin keskusteluihin ja tammikuussa 2024 julkaistun, ulkomaille suuntautuvia sijoituksia koskevan valkoisen kirjan jälkeen järjestettyyn julkiseen kuulemiseen.

Jatkotoimet ja seuraavat vaiheet

Jäsenvaltioiden oli nimettävä keskitetty yhteyspiste 15. maaliskuuta 2025 mennessä. Tätä kertomusta laadittaessa 25 jäsenvaltiota oli ilmoittanut komissiolle ulkomaille suuntautuvien sijoitusten tarkastelusta vastaavat viranomaiset.

Jäsenvaltioita pyydetään myös toimittamaan i) 15. heinäkuuta 2025 mennessä raportti asian edistymisestä sekä ii) 30. kesäkuuta 2026 mennessä kattava raportti suosituksen täytäntöönpanosta ja mahdollisesti havaituista riskeistä.